

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Írásbeli választ igénylő kérdés!

dr. Kövér László
az Országgyűlés elnöke részére

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdésére, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 124. § (1) bekezdésére kérdést kívánok benyújtani **dr. Pintér Sándor belügyminiszter**hez, mint a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatot irányító kormánytaghoz

„Valóban a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat működteti majd az arcfelismerő kamerarendszert?”

címmel, amelyre a választ írásban kérem.

Tisztelt Miniszter Úr!

A Nemzetbiztonsági bizottság 2014. június 18-ai ülésén tárgyalta Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzatának térfigyelő rendszer kialakítása miatt benyújtott közbeszerzés alóli mentesítési kérelmét. Az üléséről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint Dr. Kocsis Máté a kerület polgármestere a projektet ismertetve a következőképpen nyilatkozott:

„A műszaki tartalom felmérése után a kerület teljes lefedettségét biztosító, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálathoz bekötött és a rendőrséghez bekötött térfigyelő kamerarendszer teljes kivitelezése, optikai kábel helyett új IP-alapra helyezése, illetve a teljes szoftver- és hardverigénye várhatóan 294 millió forint bruttó összeget jelent.”

Polgármester úr a rendszer arcfelismerő képességével összefüggésben az alábbiakról tájékoztatta a Nemzetbiztonsági bizottságot:

„Az arcfelismerő rendszerről tudniuk kell, hogy ez Magyarországon nem működő technika egyelőre, éppen ezért a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat is, amennyiben ezt a beruházást megvalósítja, illetve ez az összeköttetés létrejön – itt jegyzem meg, hogy azért is kell új szoftveralapot teremteni még a régi rendszernek is, amivel az elején nem számoltunk, hogy ez összekapcsolható legyen, hiszen a régi rendszer nem alkalmas ennek a jelnek az átvitelére -, ez teszt üzemmóddal indul. Az első körben 12-15 darab kamerát érintene, és nyilvánvalóan nem az éles felhasználással kezdené a pályafutását ez a rendszer, hanem a Nemzetbiztonsági

Szakszolgálat az első fél évben-egy évben teszt üzemmódban használná. Ez azt jelenteni, hogy nem feltétlenül az utcán járókat azonosítaná be élesben - idézőjelben mondom -, hanem próbamérésekkel, próbafelvételével tesztelnék a rendszert, ezt követően szűrnék le a tapasztalatokat.”

Polgármester úr nyilatkozatából az derül ki, hogy maga a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat is részt vesz a VIII. kerületi térfigyelő kamerarendszer kialakításában, sőt annak működtetésében is. Ez igen meglepő bejelentés tekintettel arra, hogy a hatályos törvények szerint a közterületi térfigyelő

rendszerek működtetése rendőrségi feladat. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat azonban nem egy rendőrségi szerv, hanem a polgári titkosszolgálatok egyike, aminek feladata a rendészeti szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok operatív műveleteinek technikai támogatása (leginkább a titkos információgyűjtés végrehajtása). A nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendőrség intézményi szétválasztásának és az eltérő adatkezelési szabályoknak fontos garanciális jelentősége van az alapvető szabadságjogok biztosítása szempontjából, amit szemlátomást semmibe vesznek a projekt ötletgazdái.

Amennyiben tartalmilag helytálló volt polgármester úr tájékoztatása, akkor jelenleg egy olyan kamerarendszer kiépítése van folyamatban, ami tervezett formájában alkotmányosan nem valósítható meg. Nyilván ezt felismerve válaszolta Miniszter Úr a K/585. számon benyújtott „*Valóban arcfelismerő kamerák fogják pásztázni az utcákat?*” című kérdésemre, hogy az „*arcfelismerő kamerák alkalmazásának, valamint a rendszerműködtetése jogszabályi és technikai lehetőségeinek előzetes vizsgálata és az azzal kapcsolatos egyeztetések jelenleg is folyamatban vannak, ezért azokról pillanatnyilag nem áll módunkban bővebb felvilágosítást adni*”.

Ha az új kamerarendszer valóban képes lesz arcok felismerésére, és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat útján összeköti a már meglévő nyilvántartásokkal, akkor elvileg bármely járókelő azonosítása és nyomon követése lehetővé válik. Ugyanis Kocsis Máté polgármester úr tájékoztatásával szemben a magyar állampolgárok arcképadatát a személyadat- és lakcímnnyilvántartásban elektronikus formában tárolják. A *polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról* szóló 1992. évi LXVI. törvény (továbbiakban: Nytv.) 11. § (1) bekezdés l) pontja szerint a nyilvántartás tartalmazza a polgár arcképmását. Az Nytv. 17. § (6) bekezdése személyazonosítás céljából jelenleg is lehetővé teszi a nyilvántartásban szereplő arcképmás átadását.

Tehát jelenleg egy olyan, minden jogszabályi alapot nélkülöző kamerarendszer kiépítése van folyamatban, ami elvben minden járókelő arcát felismerni képes, és ami nem a rendőrséghez, hanem civil kontroll elöl leginkább elrejtett nemzetbiztonsági szolgálathoz lesz bekötve. Ez a projekt jelenlegi formájában minden adatvédelmi elvvel, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendőrség intézményi szétválasztásának követelményével is szembe megy.

A XX. század szörnyű diktatúráinak tapasztalatai arra figyelmeztetnek, hogy csak a garanciális szabályok tiszteletben tartásával őrizhető meg a szabadság és a demokrácia, csökkenthető minimálisra a hatósági önkény lehetősége. Az elnyomó rezsimiek ugyanis rendszerint a bűnüldözésre, a „rendteremtésre” hivatkozva bontják le az alapjogok garanciáit, és építik ki saját polgáraik totális ellenőrzésének intézményi és technikai feltételeit. A közrend és a közbiztonság hiánya természetesen szintén aláássa a demokratikus rendet, és súlyosan sérti a polgárok alapvető szabadságjogait. Ezért a demokratikus jogállamok egyik fontos feladata, hogy egyszerre garantálják az alapvető szabadságok tiszteletben tartását, a magánszféra védelmét, és megteremtsék a hatékony bűnüldözés feltételeit.

Az adatvédelmi rendelkezések és ezzel összefüggésben az alapvető szabadságjogok semmibe vételének gyakorlata szemlátomást már nemcsak az ellenzéki, de a kormánypárti képviselőket is egyre inkább aggasztja. Ennek az aggodalmának adott hangot Bíró Márk (Fidesz) képviselő úr is Honvédelmi és Rendészeti Bizottság 2014. június 4-ei ülésén, amikor megkérdőjelezte az e-útdíjrendszer ellenőrzésére kiépítendő kamerarendszer jogi hátterét, hiszen az technikailag képes lesz a Magyarországon közlekedő gépjárművek nyomon-követésére. A bizottsági jegyzőkönyv tanúsága szerint Kósa Lajos, a bizottság kormánypárti elnöke e „fejlesztésről” az alábbiak szerint foglalta össze véleményét:

„*Ha valaki belegondol abba, hogy itt ez olyan magyar biztonsági érdeket érint vagy sem, akkor az nem vita, inkább azt kellene nyomon követnünk - mert szerintem azért a képviselőknek ilyen típusú feladata van -, hogy egyébként egy ilyen rendszer felállítása, mondjuk, a magyar polgárok adatvédelmét milyen mértékben érinti, de ez nem a közbeszerzéshez kapcsolódik. Meg egyébként valóban megoldott-e az, hogy ezeknek az adatoknak a felhasználásakor akár a szaktanácsadó vagy amikor valakik a rendszer használatára felkészítenek embereket, ott gondosan járnak-e el vagy a fennálló törvényeknek megfelelően? Mert ha akarom, akkor ezt egyébként úgy tudom üzemeltetni - tényleg, amit Bíró Márk mondott -, hogy minden létező gépjárműmozgást real-time-ban tudok figyelni.*”

És akkor már csak egyetlenegy dolog van hátra: olyan tévé legyen, amit nem szabad kikapcsolni, és akkor az figyelni azt, hogy a lakásomban mit csinálók, és eljött a szép új világ. (Dr. Vadai Ágnes: Már eljött!) Ez ebből a szempontból aggályos, nem közbeszerzésileg. Egyébként - ha lehet ilyet egyáltalán nekem - erre bármely képviselő is jogosan figyel, de ezt nyilván önök is tudják, hogy ez olyan, tehát a működtetés kapcsán és az adatkezelés kapcsán kell nagyon-nagyon odafigyelni, nem a közbeszerzés kapcsán, ez ebből a szempontból mindegy.”

Kósa elnök úr által megfogalmazott aggályok egy teljes városrészt lefedő arcfelismerő kamerarendszer kiépítése esetében hatványozottan fennállnak. Ezért az alábbi kérdéseket intézem tisztelt Miniszter Úrhoz:

- Pontosán mit kell érteni az előző kérdésemre adott írásbeli válaszában, hogy az arcfelismerő kamerák alkalmazásának, valamint a rendszer működtetése jogszabályi és technikai lehetőségeinek előzetes vizsgálata és az azzal kapcsolatos egyeztetések jelenleg is folyamatban vannak? Mikor, kivel egyeztetettek, és terveznek egyeztetni? Osztja-e Miniszter Úr azt a véleményemet, hogy e kérdésben széles körű, nyilvános társadalmi vitát kellene folytatni a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, valamint az alapvető jogok biztosának bevonásával?
- Jelenleg milyen stádiumban van a kamerarendszer kiépítése? Tesz-e intézkedéseket Miniszter Úr annak érdekében, hogy a jogszabályi helyzet rendezése előtt, ne kerülhessen sor az arcfelismerő kamerarendszer telepítésére?
- Polgármester úr nyilatkozatával összhangban valóban részt vesz a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat VIII. kerületi térfigyelő kamerarendszer kialakításában, és annak működtetésében? Ha igen a válasz, akkor kérem, adjon magyarázatot, milyen törvényi alapon fog a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat térfigyelő kamerarendszereket működtetni? Pontosán milyen szerepet játszik a szakszolgálat a kamerarendszer kiépítésében és későbbi üzemeltetésében?
- A józsefvárosi rendszer kiépítése csak egy nagyszabású projekt első eleme, aminek eredményeként a nagyvárosokban a nem túl távoli jövőben a nemzetbiztonsági szolgálatok figyelik majd minden járókelő arcát? Vagy ez a rendszer kifejezetten Kocsis Máté számára épül, figyelemmel polgármester úr Nemzetbiztonsági bizottságban korábban kifejtett munkásságára?

Budapest, 2014. július 29.

dr. Harangozó Tamás
országgyűlési képviselő